

T U R I N Y S

Įvadas	11	11. Federalinės žvalgybos tarnybos veikla	240
Prologas: Nuo Hitlerio bunkerio iki Pentagono	15	12. „Heinzui Felfei skambina Maskva“	261
PIRMA DALIS Užsienio kariuomenės. Rytai		13. Paskutiniai mano tarnybos metai	282
1. Pradžia	33	KETVIRTA DALIS Vakarų ateitis	
2. Stalingradas ir „Citadelė“	62	14. Sovietų užsienio politika ir komunistinė ideologija	301
3. Bandant palenkti rusus savo pusėn	89	15. Pasaulinio komunizmo operacijos ir skverbimasis	314
4. Pralaimėjimas ir kapituliacija	107	16. Dvidešimt penkeri sovietų valstybės politikos metai	325
ANTRA DALIS Partnerystė		Priedas	349
5. Džentelmeniškas susitarimas	135	Reinhardo Gehleno biografijos faktai	353
6. Gehleno organizacija	140		
7. Nesėkmės ir laimėjimai	176		
8. Pavaldūs federalinei valdžiai	200		
TREČIA DALIS Tarnystė Vakarų Vokietijai			
9. Žvalgybos tarnyba	217		
10. Žvalgybos tarnybos darbuotojas	229		

2. Stalingradas ir „Citadelė“

Visą 1942 metų pirmąją pusę mus kamavo lemtingas klausimas: kiek dar naujų divizijų rusai gali suformuoti iš savo rezervų? Mano pirmtakas buvo sukaupęs informacijos, kuri neklystamai rodė, jog pastiprinimų srautas į frontą senka; jis taip pat bandė nustatyti, ar taip yra dėl to, kad rusai neturi žmonių išteklių, ar dėl to, jog slapta formuoja naujus dalinius ir kažkur juos laiko atsargoje iki vasaros operacijų. Tardant belaisvius ir klausantis radijo ryšio susidarė įspūdis, kad sovietai siunčia į frontą darbininkus net iš tokių svarbių pramonės sričių kaip lėktuvų gamyba, o 1942-ųjų vasarį draugiška žvalgybos tarnyba mums perdavė SSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo nutarimus apie dalyką, labai panašų į totalinį karą, kurį po metų Vokietijoje paskelbė Josefus Goebbelsas.

Vėliau, 1942-ųjų gegužę, aš įteikiau generolui Halderiui jau savas išvadas apie rusų padėtį, o per kitą mėnesį mes surinkome pakankamai informacijos, leidusios gana tiksliai apskaičiuoti sovietų rezervų dydį. Tai įdomus pavyzdys, kai buvo panaudota ir slapti duomenys, ir laisvai pasiekiami statistinė informacija, publikuota pačios Sovietų Sąjungos. 1939 m. gyventojų surašymo duomenimis, Sovietų Sąjungoje gyveno 170 milijonų žmonių, bet dėl natūralaus gyventojų prieaugio ir didelių teritorijų Europoje aneksijos šis skaičius padidėjo iki 199 milijonų. Per karinę kampaniją mes užėmėme tankiausiai apgyventą Sovietų Sąjungos dalį, kurioje gyveno maždaug trečdalis šalies gyventojų, apie 66 milijonus, bet tikriausiai trečdalis jų buvo evakuota ar pašaukta į kariuomenę. Mes atsižvelgėme į faktą, kad sovietų nacija tuo metu buvo jauna ir kone pusės gyventojų amžius nesiekė dvidešimties metų (Vokietijoje tokie gyventojai sudarė mažiau kaip trečdali), tačiau tai galėjo lemti didelis mirtingumas vyresnio amžiaus grupėse ir jas pragaištingai paveikę karo padariniai. Viena vertus, tai reiškė, kad santykinai didelė Sovietų Sąjungos gyventojų dalis buvo šaukiamojo

Mobilizacija į Raudonąją armiją kaimo vietovėje.

amžiaus (ir ta dalis kasmet vis didės), antra vertus, vyresnio amžiaus žmonių, palyginti su Vokietija, galėjo būti mažiau. Moterų dalis Sovietų Sąjungoje irgi buvo neįprastai didelė – 52 procentai; tai skatino pramonėje plačiau naudoti jų darbą. Remdamiesi šiais grynai statistiniais duomenimis ir žinomu faktu, jog bet kuri šalis sugeba mobilizuoti daugią daugiausia 10 procentų savo gyventojų, padarėme išvadą, kad rusų karines pajėgas gali sudaryti apie 17 milijonų žmonių.

Iš belaisvių apklausų ir perimtų dokumentų žinojome, kad Rusija pašaukė į kariuomenę visus 18–45 metų karinei tarnybai tinkamus vyrus (iš 35,4 milijono vyrų karinei tarnybai buvo tinkami 28,4 milijono); kiti ženklai taip pat rodė, jog kai kuriuose regionuose į kariuomenę buvo šaukiami 46 ir 47 metų vyrai. Remdamiesi tuo, ką šiuo atžvilgiu žinojome apie Vokietiją, manėme, kad Rusijoje „rezervinei“ kategorijai priklausė daugią daugiausia 11 milijonų žmonių, o turint omenyje prarastas teritorijas – tikriausiai tik 9 ar 10 milijonų. Šis skaičiavimo metodas mus ir vėl atvedė

prie to paties skaičiaus – 17 milijonų vyrų, galbūt tarnaujančių sovietų karinėse pajėgose.

Iš šių 17 milijonų reikėjo atimti gyvosios jėgos nuostolius, kurių rusai patyrė dar prieš prasidedant mūsų karinei kampanijai rytuose. Remiantis mūsų armijų pranešimais ir sąjungininkų skaičiavimais, per karą su Suomija 1939–1940 m. žuvo arba buvo suluošinta 430 000 sovietų karių, o mums užpuolus Sovietų Sąjungą žuvusių, suluošintų ar patekusių į nelaisvę rusų karių skaičius iki 1942 m. gegužės 1 d. sudarė 7 530 000. Vadinas, sovietų kariuomenėje turėjo likti 9,5 milijono žmonių. Spėjome, kad jų pasiskirstymas buvo toks: iš 7,8 milijono aktyvių karinių pajėgų karių apie 6 milijonus tikriausiai priklausė sausumos kariuomenei, 1,5 milijono – karinėms oro pajėgoms ir 300 000 – kariniam jūrų laivynui. Taigi popieriuje rusai turėjo apie 1,7 milijono karo tarnybai tinkamų vyrų rezervą, bet dėl įvairių priežasčių į frontą jie patekdavo tik palaiptais; tūkstančiai vyrų buvo įstrigę dėl tiekimo ir aprūpinimo problemų arba leido dienas mokymo centruose.

Egzistavo teoriniai būdai, kurie rusams blogiausiu atveju būtų leidę atrasti žmonių rezervų ir suformuoti naujas divizijas, ir metams bėgant mes apie tai sužinojome daugiau. Bet privalėjome turėti omenyje, kad kariuomenėje ne su Vidurio Europos šalimi, o su puse Azijos. Tai buvo teritorija, trisdešimt du kartus didesnė už Vokietiją ir apimanti beveik šeštadalį Žemės paviršiaus, tad mes turėjome teisę manyti, kad Maskva įstengs panaudoti daugiau negu mažą dalelę tų maksimalių žmonių rezervų. Mano pirmtakas kovo mėnesį padarė ganėtinai optimistinę išvadą, kad sovietų rezervai yra „faktiškai išsekę“. Jis rašė:

„Neskaitant jau egzistuojančių karinių pajėgų, tėra menki rezervai, kuriuos galima panaudoti. Atsižvelgiant į Rusijoje dominuojančias aplinkybes, reikėtų skeptiškai vertinti galimybę, kad tie rezervai pasieks teorinių skaičiavimų lygį.

Rusai daugiau jau niekada negalės pasitelkti tiek rezervų, kiek jų pasitelkė 1941–1942 m. žiemą.“

1942-ųjų birželį aš nemačiau jokių požymių, kad prieš žmonių rezervai senka, nes jis kariavo taip negailestingai, jog mes turėjome tikėtis, kad Maskva stiprins fronto liniją nepaisydama poveikio šalies ekonomikai,

ginkluotės gamybai ar maisto ištekliams. Dėl talento improvizuoti ir santvarkos griežtumo Maskva sugebėjo mobilizuoti kelis milijonus žmonių, aprenkti juos uniformomis, šiek tiek apmokyti ir didžiuliais atstumais transportuoti į fronto liniją. Nepaisant milžiniškų nuostolių prie Kijevo, Viazmos ir Briansko, priešas tebeturėjo tiek pat divizijų, kiek jų turėjo mums pradėjus puolimą. Mūsų nuomone, Raudonoji armija 1942-ųjų sausį fronto linijoje išlaikė apie 4,5 milijono karių. Mes taip pat pastebėjome, kad sovietų karinės oro pajėgos savo atakas nukreipė į mūsų armijos grupę „Pietūs“; tai rodė, kad rusai arba patys čia planuoja didelį puolimą, arba tikisi vokiečių puolimo.

Situacijos įvertinimą 1942-ųjų birželį aprašiau šitaip:

„Akivaizdu, kad per pastaruosius dvylika mėnesių priešas patyrė didžiulių nuostolių. Ligšiolinė kova parodė, kad vokiečių kareivis gali pelnytai jaustis esąs pranašesnis už priešą. Mes matome, kad ten, kur atakuojama būriu, sėkmė garantuota. Vis dėlto negalime neatsižvelgti į tai, kad priešas mus pranoksta karių ir ginklų skaičiumi. Kad artėjančios operacijos Rytuose baigtųsi galutine pergale, mums reikės dėti didžiausias pastangas.“

Kur kas aštresnė problema sovietams buvo senkančios gyvybiškai svarbių žaliavų atsargos. Aš ir vėl pasistengiau šią situaciją aiškiai išdėstyti popieriuje.* Praradusi daug akmens anglių turintį Donecko regioną, Rusija susidūrė su didele pramonės ir transporto krize. Jei ne karas, iki 1942-ųjų Rusija kasmet būtų išgavusi apie 200 milijonų tonų akmens anglių; dabar šis kiekis neviršijo 80 milijonų tonų. Pusę šio kiekio tradiciškai prarydavo geležinkelių transportas, o kitą pusę sunaudodavo pramoniniai regionai – Pavolgio, Maskvos, Uralo ir Sibiro. Akmens anglių gavyba Karagandos ir Kuznecko telkiniuose tikriausiai tenkino rytinių pramoninių zonų poreikius, bet kur kas sunkiau buvo šiuo kuru aprūpinti vakarines pramonines

* Šį 1942-ųjų birželio mėnesio įrašą aš vis dar turiu. Beje, tuo metu vokiečių ginkluotąsias pajėgas sudarė: sausumos kariuomenė – 4 100 000 karių; karinės oro pajėgos – 1 800 000; karinis jūrų laivynas – 430 000. Palyginti su sovietų kariuomene, esminis skirtumas tas, kad vokiečių ginkluotosios pajėgos buvo dislokuotos trijuose regionuose – Rusijoje, Šiaurės Afrikoje ir Vakarų Europoje. (Aut. past.)

** Šią 1942 m. rugsėjo 7 d. rašytą apžvalgą pavadinimu „Sovietų Sąjungos ekonominis potencialas“ irgi tebeturiu tarp savo dokumentų. (Aut. past.)

zonas, nes jį teko gabenti traukiniais apie pustrėčio tūkstančio kilometrų. 1942-ųjų kovą Kuibyševe (dab. Samara) teko uždaryti kelias plieno liejyklas; trūko kuro laivams, plaukiojantiems Volgos upe; įtampos požymius pradėjo rodyti visa geležinkelių sistema. Donecko regione Rusija neteko apie 40 procentų prieškarinių kokso gamybos pajėgumų ir tai savo ruožtu pragaištingai paveikė geležies ir plieno gamybą. Geležies rūdos gamyba tesiekė 13 milijonų tonų vietoj planuotų 40 milijonų, ketaus luitais – tik 7 milijonus tonų vietoj planuotų 22 milijonų, o plieno – vos 8 milijonus vietoj planuotų 28 milijonų.

Dėl kitų žaliavų stygiaus panašiai nukentėjo ir sovietų ginkluotės gamyba. Mes žinome, kad Urale ir Sibire kasamos mangano rūdos vietinėms plieno liejykloms nepakanka, tad manganą į šiaurę teko gabenti iš Čiatūros miesto Kaukaze. Kadangi per vasaros puolimą ketinome veržtis būtent į Kaukazą, jo užėmimas būtų labai pakenkęs sovietų plieno gamybai. Maža to, Kaukaze taip pat buvo antri pagal dydį Europoje (po Portugalijos) volframo ir molibdeno rūdų telkiniai. 1941 m. sovietai išgavo 700 tonų volframo koncentrato ir 450 tonų molibdeno koncentrato; šie koncentratai irgi buvo išgaunami Kaukaze – Zestaponio mieste Gruzijos vakaruose. Mes apskaičiavome, kad dėl geležies lydinių gamybos Zestaponyje praradimo aukštos rūšies plieno gamyba sumažėtų bent 30 procentų. O dėl naftos gavybos, mes nesitikėjome, kad Kaukazo naftos telkinių netekimas smarkiai paveiktų sovietų kovinę galią iki pat 1943-ųjų vidurio, nes daug naftos atsargų buvo sukaupta centrinėje Rusijoje. Sovietai taip pat atkakliai siekė turėti savus natūralaus kaučiuko ir sintetinės gumos šaltinius. Mes užėmėme svarbiausius sovietų natūralaus kaučiuko šaltinius, bet kadangi sovietai evakavo dvi iš trijų sintetinės gumos gamyklas ir įkūrė dar keturias ar penkias, manėme, kad jie, kasmet gamindami maždaug 80 000 tonų gumos, galės patenkinti karinius poreikius.

Galop privalėjome turėti omenyje ir tai, kad sovietai vis daugiau ginkluotės ir įvairių strateginių medžiagų gavo iš Jungtinių Valstijų. Iš pradžių amerikiečiai į Sovietų Sąjungą didžiulius kiekius karinės amunicijos – sunkvežimių, prieštankinių ir zenitinių pabūklų, sviedinių ir bombų, taip pat tankų ir lėktuvų – siuntė per Persijos įlanką, bet nuo 1941-ųjų lapkričio Sąjungininkai bandė intensyviau naudoti Arkties vandenyno jūrų maršrutą į Murmanską. Įgulų nariai, paimti į nelaisvę mums puldinėjant Sąjungininkų laivų vilkstines, atskleidė, kad į Sovietų Sąjungą buvo plukdomi

Sovietams perduoti JAV gamybos tankai „Sherman“.

maisto produktai, tankai, lėktuvai, jų varikliai, ginklai ir karinė amunicija. Iki 1942-ųjų liepos Sąjungininkai sovietams tikriausiai pristatė ne mažiau kaip 2800 tankų; pasak mūsų žvalgybos, maždaug trečdalis rusų tankistų Rytų fronte turėjo pasirodyti vairuodami amerikietiškus ar britiškus tankus. Vis dėlto sovietų kariai nebuvo patenkinti tų tankų kokybe, nes ji visais aspektais nusileido rusų tankui T-34. Savo siaurais vikšrais Sąjungininkų tankai klimpo Rusijos laukuose, be to, jų varikliams nelabai tiko Sovietų Sąjungoje dažniausiai naudojami prastos rūšies degalai. Britų ir amerikiečių lėktuvams irgi kilo daug problemų dėl minusinėje temperatūroje užšalusių degalų; rusai laikė savo karo lėktuvus daug geresniais.

Tuo metu Hitlerio inicijuotas puolimas Kaukazo kryptimi jau buvo gerokai įsibėgėjęs. Mes užėmėme Voronežą, mūsų pajėgos toli pasistūmėjo palei Dono ir Volgos upes ir netrukus turėjo pasiekti pietines Stalingrado apylinkes. Man atrodė, kad mes, net turėdami laukti stipraus

Vermachto kolonos juda Pietų Rusijos stepėmis. 1942 m. rugpjūtis.

pasipriešinimo, galime pagrįstai tikėtis iki žiemos užimti naftos telkinius Kaukaze ir įtvirtinti savo pozicijas prie Volgos. Dar liepos 12-ąją rusų vadovybė suformavo Stalingrado frontą, vadovaujamą maršalo Semiono Timošenkos, o 15 dieną aš informavau štabo vadą generolą Halderį apie naujas rusų pajėgas, pasirodžiusias Rytų fronte, taip pat apie agentų pranešimus, kad priešas ryžtingai ruošiasi Stalingrado gynybai. Kitą dieną Halderis ir pulkininkas Heusingeris su manimi aptarė galimą mūsų mastą ir kiek ilgai laikas dar bus mūsų sąjungininkas.* Mūsų armijoms, pirmiausia Šeštajai armijai, vadovaujamai generolo Friedricho Pauluso, tą vasarą vis artėjant prie Stalingrado, su generolu Halderiu nerimaudami stebėjome, kaip ilgėja mūsų kairysis frontas palei Dono upę. Halderis ne kartą perspėjo, kad Maskva šiame flange gali pradėti kontrpuolimą; labiausiai tikėtina kontrpuolimo vieta buvo tarp intako Chopioro ir didelio Dono vingio ties Kremenskajos stotimi, nes šiame sektoriuje kovojo ne užgrūdintos vokiečių pajėgos, bet mūsų sąjungininkų rumunų daliniai.

* Tą dieną savo dienoraštyje generolas Halderis parašė: „Mes turėsime pasiruošti tam mūšui, o gal jį net ir pradėti, vis dar dalyvaudami mūsųje dėl Rostovo [prie Dono].“ (Aut. past.)

Net jei būsima operacija buvo nepakankama, kad sunaikintų ar visiškai nualintų Raudonąją armiją, gyvybiškai svarbaus Kaukazo regiono okupacija ir Volgos, kaip sovietų vandens kelio, blokavimas prieš ekonomikai būtų padarę nesuskaičiuojamos žalos. Tačiau tarp mūsų ir mūsų karinių tikslų buvo dar viena rusų žiema; kaip ir prieš metus, ji priešui galėjo padėti įgyti pranašumą, kuris taip išsekintų mūsų žmonių ir karinės amunicijos rezervus, kad tektų atsisakyti bet kokios minties apie puolimo atnaujinimą 1943 m., ypač atsižvelgiant į uždavinius kituose karo veiksmų teatruose. Aš perspėjau, kad privalome budriai stebėti priešą pajėgas, specialiai parengtas mobiliam kariavimui žiemą, ir kad turime tikėtis didelio partizanų aktyvumo mūsų armijų užnugaryje. Kadangi mūsų kariai fronto linijoje buvo prastai aprūpinti, 1942-ųjų rugsėjį pareiškiau, kad šios rusų taktikos mums gali pridaryti tokių pat rimtų bėdų kaip ir ankstesnę žiemą.

Be to, likus dešimčiai dienų iki sovietų kontrpuolimo, mums pasibaičiusio Stalingrado katastrofa, mano vadovaujamas skyrius, naudodamas žvalgybinius metodus (apie tai dar papasakosiu smulkiau), tiksliai numatė, kurioje vietoje priešas smogs ir kurios mūsų armijos labiausiai nukentės. Stalingrado tragedija pakeitė įvykių kryptį Rytų fronte. Kadangi mūsų skyriaus visas aplankas „Glausti pranešimai apie priešą situaciją“ tebėra pasiekiamas, galima įsitikinti, kad šie perspėjimai tada buvo daugiau negu pagrįsti.

Pranešimai, pasiekę mūsų skyrių tarp spalio 25 ir lapkričio 9 d., kėlė įtarimų apie nedidelį, bet pastovų pastiprinimo srautą į tą fronto sektorių, už kurį buvo atsakinga Trečioji rumunų armija, bet sovietų ketinimai mums tapo tikrai aiškūs tik šio laikotarpio pabaigoje. Mes labai anksti gavome pranešimų apie papildomų pajėgų atvykimą į Serafimovičių, miestelį prie Dono, maždaug 160 kilometrų nuo Stalingrado. Palei į Serafimovičių vedančią geležinkelio liniją vyko intensyvūs krovimo ir transportavimo darbai, o mūsų oro žvalgyba naktimis matė Doną ties Kletskajos stotimi kertančio gausaus eismo šviesas. Būtent iš Serafimovičiaus ir Kletskajos, kuri buvo daugiau nei trisdešimt kilometrų arčiau Stalingrado, sovietai pradėjo pirmąjį kontrpuolimą. Spalio 29 d. išsiunčiau paskutinį pranešimą generolui Zeitzleriui, naujam kariuomenės štabo vadui; šis plikas ir kresnas, bet judrus ir energingas vyras prieš mėnesį buvo pakeitęs išsekusį generolą Halderį. Savo pranešime rašiau: „Niekur nėra jokių ženklų,

rodančių pasirengimą dideliam puolimui, bet visą zoną reikia ir toliau akylai stebėti.“ Po dviejų dienų savo nuomonę pakartojau, bet pridūriau, jog stiprėja įspūdis, kad gali būti surengti lokalūs išpuoliai prieš rumunų pozicijas prie Serafimovičiaus. Lapkričio 2 d. pridėjau: „Kadangi į vakarus nuo Serafimovičiaus pastebimas vis aktyvesnis sovietų pajėgų judėjimas, mes privalome tikėtis priešo pastiprinimo ar net puolimo 3-iosios rumunų armijos sektoriuje. Turime laukti tolesnių ženklų.“

Tuo pačiu metu stebėjome atitinkamą pajėgų ir karinės amunicijos atitraukimą iš kaimyninių rusų junginių – ypač iš 65-osios ir 21-osios armijų, siekiant sukurti sektorius, iš kurių veikiausiai turėjo prasidėti sovietų puolimas. Lapkričio 2 d., remdamasis pasiklausymo grupių informacija, aš pranešiau apie pirmuosius tokio perdislokavimo požymius, o kitą dieną štabo vadui perdaviau, kad mūsų oro žvalgyba ne kartą fiksavo atvejus, kai sovietų tankai ir artilerija dingo iš zonos į šiaurę nuo Stalingrado ir po kelių dienų pasirodė prie Serafimovičiaus. Lapkričio 3 d. rašiau: „Tampa vis akivaizdžiau, kad rusai rengiasi atakuoti Trečiąją rumunų armiją, nors tie pasirengimai tebėra ankstyvos stadijos. Kol kas nesame tikri, ar rusai savo puolimu sieks nuvilioti mūsų pajėgas nuo Stalingrado, ar ši jų operacija turi daug didesnę tikslą.“ Tuo metu aš vis dar buvau linkęs tikėti pirmuoju variantu.

Aktyvus paties Stalingrado įtvirtinimų stiprinimas ir labai aršus mūsų pozicijų atakavimas iš oro aiškiai rodė, kad priešas gins šį miestą visomis išgalėmis. Lapkričio 4-ąją aš pirmą kartą užsiminiau, kad rusai, siekdami nutraukti apsiaustį, planuoja surengti didelę operaciją iš Beketovkos kaimo, esančio kiek piečiau Stalingrado. Sovietų pajėgų stiprinimas Serafimovičiuje – fronto linijos tarp Volgos ir Dono sąskaita – tęsėsi dar kelias dienas. Mūsų oro žvalgyba fiksavo maždaug 2–2,5 tūkstančio transporto priemonių judėjimą šiauriau Kletskajos, be to, tame sektoriuje pastebėjome ir naujų rusų divizijų. Galiausiai lapkričio 10 d. aš perspėjau: „Sovietų štabo būstinės atsiradimas pietvakarių fronte, į šiaurės vakarus nuo Serafimovičiaus, rodo, kad netrukus mūsų laukia didelė priešų ataka.“

Keliomis dienomis anksčiau iš vieno Abvero biuro, atsakingo už mūsų agentus Maskvoje, gavau tokį signalą:

„Agentas praneša: „Lapkričio 4 d. Stalinas pirmininkavo Karo tarybai, kurioje dalyvavo dvylika maršalų ir generolų. Šioje taryboje buvo patvirtinti tokie esminiai principai:

- a) karinės operacijos turi būti vykdomos atsargiai, siekiant išvengti didelių gyvosios jėgos nuostolių;
- b) teritorijos praradimas nėra svarbu;
- c) gyvybiškai svarbu išgelbėti pramonės ir komunalinių įstaigų įrenginius, juos evakuojant; tam išleisti įsakymai dėl rafinavimo ir staklių fabrikų perkėlimo iš Grozno ir Machačkalos į Naująjį Baku, Orską ir Taškentą;
- d) pasikliauti tik savo jėgomis, nedėti vilčių į tai, kad pagelbės sąjungininkai;
- e) efektyviau kovoti su dezertyravimu – arba įtaigesne propaganda ir geresniu kareivišku daviniu, arba naudojant baudžiamuosius dalinius ir griežtesnes GUGB* priemones;
- f) jei bus įmanoma ir jei leis orai, visos planuojamos karinės operacijos turi būti atliktos iki lapkričio 15 d.: pirmiausia iš Grozno Mozdoko kryptimi; Dono baseine – prie Žemutinio Mamono ir Aukštutinio Mamono; prie Voronežo, Rževo, esančio į pietus nuo Ilmenio ežero, ir prie Leningrado. Pastiprinimą reikia imti iš rezervo ir pristatyti į fronto liniją.“

Kelių kitų mėnesių įvykiai parodė, kad šis Abvero biuro pranešimas buvo absoliuti tiesa. Bet ko verti geriausi žvalgybos pranešimai, jei tavo šalies kariuomenė pernelyg silpna, kad atlaikytų priešų puolimą, arba jei į perspėjimus nekreipiama dėmesio? Iki lapkričio 11 d. mums tapo aišku, kad rusų fronto prie Serafimovičiaus ir Kletskajos stiprinimas apsilpo, ir aš apie tai parašiau pranešime generolui Zeitzlerui:

„Kaip seniai įtarėme, [Dono] armijų grupės fronte priešų ketinimai pulti tampa vis akivaizdesni: rusai ne tik suformavo du stiprius junginius, pasiruošusius atakuoti Trečiosios rumunų armijos flangus, o galbūt ir vengrų pozicijas, bet taip pat, regis, koncentruoja savo pajėgas dar labiau į vakarus, daugiausia Kalačo prie Dono

* Rus. Главное управление государственной безопасности – Vyriausioji valstybės saugumo valdyba.